

Domagoj Volarević
HOMILETSKA GRAĐA

Vazmeno vrijeme nužno je gledati kao cjelinu. Svetkovina Uskrsnuća Gospodnjega ne traje samo jedan dan pa ni osam dana (osmina), već pedeset dana: od Nedjelje uskrsnuća Gospodinova pa do svetkovine Pedesetnice. Razdoblje od pedeset dana ima ukupno osam nedjelja, kroz koje se sustavno tematski razvija Otajstvo Gospodnjeg uskrsnuća prema Otajstvu njegova mističnog tijela ovdje na zemlji – Crkva (blagdana Pedesetnice). Izbor misnih čitanja, ponajprije evanđelja, tematski je usklađen da nam približi vazmeno otajstvo ne samo kao jednu cjelinu koja nas uvodi u otajstva Gospodnja – *mistagogija*, nego i kao svojevrсни nastavak korizmenog hoda. Naime cjelokupan uskrsni ciklus liturgijske godine nužno je gledati kao cjelinu: značaj korizmenog vremena (SC 109) nije samo pokornički, nego i *katekumenski*. Ta je dimenzija kroz povijest zanemarena, pa je ostala samo ona pokornička. Svakako, obnovljena liturgija, temeljena na tradiciji, kroz pripravu i pokoru sprema kršćanina na “upoznavanje” otajstava, tj. *mistagogija* uvodi kršćanina u otajstvo vazmenog slavlja.

Izbor čitanja za godinu B, doprinos je tradiciji, pogotovo onoj prvoga milenija, koja se jasno ogleda u ciklusu čitanja godine A. Nadalje organizacija i terminologija vazmenog vremena u novom je misalu prilagođena da se naglasi već rečeno: Uskrs se ne slavi samo jedan dan, nego 50 dana.¹ Naravno, središnje čitanje iz Svetoga pisma u liturgiji je evanđelje. Slijedeći prvotno

¹ Misal Pija V. Nedjelju uskrsnuća Gospodinova naslovljava *Dominica resurrectionis* – Nedjelja uskrsnuća, dok Vazmene nedjelje imaju nazive *Dominica (I, II, III...)* post *Pascha*; dakle *nedjelje poslije Uskrsa!* Misal Pavla VI. i na terminološkoj osnovi želi naglasiti jedinstvo svekolikoga vazmenog vremena, pa sve nedjelje vazmenog vremena naslovljuje *Dominica Paschae* – Nedjelja uskrsnuća. Time se želi naglasiti jedinstvo toga vremena te u prvi plan onda može doći *mistagoški* karakter. Nadalje, to je u skladu i sa smjernicama Drugoga vatikanskog sabora (SC 102). Usp. *L'anno liturgico, storia teologia e celebrazione*, ed. M. Auge et alii (Anàmnesis 6), Marietti, Spa, Genova, Milano, 5 (2011.), str. 139-143.

evnadžeoske perikope koje se donose za pojedine nedjelje, ulazimo u mistagogiju.²

NEDJELJA USKRSNUĆA GOSPODINOVA

Evandjelje: Iv 20, 1-9.

Iako opisi uskrsnog jutra donose mnoge, čak i proturječne detalje, ipak je glavna poruka svima jednaka i sažeta u jednostavnom iskazu – *uskrsnuo je*. Da se to nije dogodilo, kršćanstvo bi vjerojatno ostalo neko vrijeme neka mala židovska denominacija, a kasnije i iščezlo. Posljednji pasus evanđeoskog ulomka otkriva jednu značajnu činjenicu – *još ne upoznaše Pisma da Isus treba da ustane od mrtvih*. (Iv 20,9), iako su Petar i Ivan, kao i svi apostoli pobožni i dobri vjernici. Sigurno znaju mnogo o svojoj vjeri i proroštvima koja su prorečena, ipak ostaje ljudski element teškoće prihvaćanja “nevjerojatnih” obećanja Božjih. Unatoč tomu što im je Isus to naviještao barem tri godine, unatoč tome što su obojica imali prigodu vidjeti i Krista preobraženoga (druga korizmena nedjelja), ipak dok idu prema grobu provjeriti o čemu je Marija Magdalena govorila, u njima prevladava ljudskost i sumnjičavost.

I vidje i povjerova. (Iv 20,8) Iako se katkad ovdje naglašava kontrast između navodno još prisutne Petrove sumnjičavosti i Ivanove vjere, egzegeti kažu da se ovdje radi o tome da je i Ivan povjerovao nakon Petra. Zapravo naglašava se spoznaja uskrsnuća Gospodinova u vjeri koje apostoli prepoznaju u praznom grobu, nasuprot Marijinu tumačenju praznoga groba gdje ona drži da je tijelo Gospodinovo ukradeno.

Možemo postaviti pitanje, koje je možda i apostolima prolazilo kroz glavu: Je li sve to predobro da bi bilo istinito? Jest, gledamo li Boga kao oni koji ne žele vjerovati. Ali s druge strane postavimo i sebi pitanje: Što to Bog vidi u nama, nesavršenim ljudima, da nam je dao tu milost da možemo u vjeri slaviti njegovo uskrsnuće? Pokušamo li odgovoriti, onda se nazire Božji plan spasenja za sve ljude, koji nas preko Pisma koje se tumači svake nedjelje uvodi u zajedništvo vjere. Vjera je mnogo više od same identifikacije – “ja sam kršćanin” ili kako je to kod nas

² U izvornom smislu mistagogija je za novokrštenika posebno vrijeme od osam dana nakon Uskrsa (do Bijele nedjelje). Cjelokupno je vazmeno otajstvo također uvođenje u otajstvo, i njegovo produbljanje.

uobičajeno – “katolik”. Slavljenjem sakramenata, Euharistije napose, i mi možemo, istina na otajstven način, vidjeti i slaviti Kristovo Vazmeno otajstvo.

Poput Petra i Ivana i mi smo na svome krštenju “ušli u Kristov grob” i s njime suuskrsnuli. Dobro je stoga prisjetiti se otajstva krštenja i Božjih obećanja u koja nas krštenje uvodi i milosti koja nam je posredovana za razumijevanje i ulazak u uskrsno otajstvo koje je temelj naše vjere. Stoga pitanja s krštenja koja obrednik upućuje roditeljima, trebaju svakom kršćaninu stalno biti pred očima: “Vi se obvezujete da dijete odgajate u vjeri kako bi ljubilo Gospodina i svoga bližnjega! Jeste li toga svjesni?” Pozitivni odgovori na ovo pitanje – ne jednom nego uvijek – put su prema našem uskrsu. I mi onda s apostolima možemo vidjeti i povjerovati, te potom iz toga otajstva crpiti snagu za život i svjedočenje.

DRUGA VAZMENA NEDJELJA – BIJELA

Evandjelje: Iv 20, 19-31

Mistagogija vazmenog vremena nakon poziva na vjeru u uskrsnuće, ovom nam nedjeljom još više produbljuje otajstvo uskrsnuća. Evandjelje je isto za sva tri ciklusa liturgijske godine (A, B, C). Redovito se spominjemo *nevjernog Tome*, i u parenetskom smislu ovaj se ulomak često stoga koristi za naglašavanje čina vjere: *blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!* Kristov prijekor, zapravo, i nije upućen Tominoj vjeri, nego njegovoj sporosti da vjeruje. Ovdje je moguće povući paralelu sa sličnim događajem iz Lukina evandjelja: dvojica učenika koji su išli u Emaus, također su *spora srca da povjeruju*. Ne imati privilegij vidjeti Krista u tijelu, a ipak vjerovati, to je već prava vjera i pouzdanje u svjedočanstvo onih koji su ga vidjeli. Iz naše perspektive mi smo slični Tomi: ne vidimo Krista u tjelesnom obliku. Zašto smo onda povjerovali? Upravo zahvaljujući svjedočanstvu apostola, koji su nam tu vjeru *predali*. I ne samo predali, nego je i protumačili. Tu već vidimo i Tradiciju Crkve! Stoga, samom činu vjere potreban je i pravi sadržaj.

Mir vama! Isusov dolazak među iznenađene apostole otkriva nam da Uskrsnuli nije Duh, ali opet da je to nešto drugačije tijelo od onoga prije Muke: proslavljeno tijelo! Navještaj, dakle, onoga što nas čeka, poslije tjelesne smrti. Ovo je moguće u punoj vjeri u Krista. Vjeri koja je prihvaćena krštenjem. Ljubavlju prema Bogu i bližnjemu, toj vjeri sve više dajemo sadržaj. Sadržaj koji

su apostoli tek nakon Uskrsa potpuno shvatili: Gospodin je Isus Bog. Prijašnjih godina, dok su bili s njim, bili su zadivljeni, ali unatoč čudesima vidjeli su čovjeka kojemu je Bog udijelio izuzetnu milost da može činiti čudesa. Ništa neobično, jer ipak i oni su ljudi!

Ljudi, koji sa svim slabostima, ipak su od Boga odabrani, da istinu, vjeru i njezin sadržaj prenesu svijetu: *kao što je Otac poslao mene, tako i ja šaljem vas*. Poslanje možemo ogledati i kod sebe. Svatko tko je kršten, ima poslanje. Neće ga naravno vršiti poput apostola, jer *Krist odabra jedne za apostole, druge za proroke...* U svome zvanju, poslu, pa i slobodnom vremenu poslanje da svjedoči Uskrsnuloga *dužnost* je svakoga kršćanina.

Svakako Tomi, ali i ostalim apostolima, možemo zahvaliti što imamo jasan temelj vjere u Uskrsnuloga i Proslavljenoga Gospodina. Kršćanstvo u povojima možda bi završilo s Velikim petkom, da ovo iskustvo apostoli nisu dalje prenosili. Tu se vidi i Božja svemoć koja nam preko apostola prenosi svjedočanstvo vjere; kao što je i kasnije rabbi Gamaliel predvidio: *“Ako ovo djelo dolazi od ljudi propast će samo od sebe, ako li pak od Boga neće moći biti uništeno”* (usp. Dj 5, 38-39).

TREĆA VAZMENA NEDJELJA

Evandjelje: Lk 24, 35-48

Mistagogija ne slijedi doslovno kronologiju događaja, pa nam tako treća vazmena nedjelja opet pred oči donosi sam dan uskrsnuća: trenutke nakon čuvene zgrade s učenicima koji su putovali u Emaus, te njihov brzi povratak u Jeruzalem među apostole. Razočaranje je učenika, naravno, razvidno, čak bismo rekli i jasno i logično. Možda sebe zavaravamo da mi ne bismo reagirali kao učenici: čak i nakon vijesti koju su žene donijele s groba, zbilja je teško povjerovati u nešto potpuno izvan zakona, ne samo fizike, nego i logike. Zbilja, vijest o praznom grobu koju su čuli učenici još ništa ne znači – osim toga da tijelo Gospodinovo nije više u grobu. Možda su ga premjestili, ukrali ili štogod... Izgledno je da su ne samo ona dvojica, nego i svi učenici razmišljali na taj način. Tek nakon izravnog i osobnog susreta s Uskrsnulim, s Riječju živom Boga živoga može se stupiti na put vjere.

Tada im otvori pamet da razumiju Pisma. Radi se o nastavku, našim riječima, katehezi, upućivanja u otajstvo vjere.

Sve ono što je razlagao dvojici prema Emausu, sada svim okupljenim učenicima objašnjava: Uskrsnuće Gospodinovo jest ispunjenje svih proroštava i svega što o njemu stoji u Pismima. Tako Krist pokazuje da je povjerenje u Boga i njegovu Riječ od iznimne važnosti, ne samo za apostole, nego i za sve one koji će *na njihovu riječ vjerovati u njega*. Koristeći se alegorijom, ovdje možemo vidjeti i utemeljenje Tradicije (ne običaja!). Vjera u uskrsnuloga Gospodina i njezino značenje ne smije ostati samo na eventualnom našem uvjerenju da Bog postoji – ili da je uskrsnuo. Tada se ne mičemo puno od praznoga groba. Vjera u uskrsnuloga tu počinje, ali je završetak u eshatonu, a njezino ispunjenje i življenje događa se svakodnevno u našim krsnim obećanjima! Većina je nas krštena kao djeca, nesvjesni što se događa, stoga svako Vazmeno bdjenje u liturgiji nam donosi obnovu krsnih obećanja, svečanu “prisegu” vjernosti Kristu. Tu uvijek počinje i obnavlja se naše *razumijevanje* Pisama. Potrebno je osim *uvjerenja da Bog postoji* koje je uobičajeno kod nas kada je govor u vjeri, imati pred očima i ispunjenje Gospodnje riječi. Ono što je o Njemu napisano, ispunilo se – sam on veli! Ono što nam je on rekao i ostavio kao svoju radosnu vijest od početka njegova javnog djelovanja pa do povratka Ocu, naša je dužnost: truditi se ispunjati to u svojem životu. To je pravi put kršćanstva.

ČETVRTA VAZMENA NEDJELJA Evandjelje: *lv 10, 11-18*

Slika Krista kao Dobrog pastira, jedna je od interesantnijih ljudskoj naravi. U katakombama među najranijim prikazima Krista, naići ćemo i na onaj koji ga prikazuje upravo ovako: Pastir dobri koji nosi ovcu na ramenu. To je lijepa slika na kojoj se na simboličan način očituje ljubav Božja prema ljudima, te ikonografski prikazuje odjek današnjeg evandjelja. Doduše, može se reći da slika ovce (samo ovce) odražava sve ljude, pa i one koji se otvoreno protive Kristu. Naime, postoji nešto “iskreno” u ovcama, a koje istodobno izgleda jako naivno. Naivnost se može očitovati u svakome čovjeku, pogotovu onima koji, nažalost gledaju svijet i stvarnost ograničeno i misle da sve znaju. Ne trude se tražiti dalje, nego se zatvaraju u prividnu sigurnost svoga razuma. To je slika mnogih kojima se poigrava okolina, koja stalno naglašava “slobodu” – nema potrebe za “pastirom”.

Pastir je u tom slučaju ljudska samodostatnost, koja se obično, upotrijebimo alegoriju, ponaša poput najamnika iz evanđelja. Naivnost se tada lako pretvara u oholost. Moramo priznati da se svi mi nekad tako ponašamo. Poput samodostatnih ovaca koje ležerno odlutaju od stada da bi *pasle malo na zabranjenim pašnjacima*.

No imamo Pastira koji nas razumije pa stoga i posjeduje beskrajno strpljenje i ljubav prema ljudima. Uvijek je spreman doći po nas kada odlutamo – naravno, moramo i mi shvatiti kada smo odlutali! Čuti Kristov – Pastirov glas zapravo je i velika sreća. Mi koji slavimo sakramente, imamo priliku na svakom slavlju, Euharistije pogotovo, čuti taj glas Dobrog pastira. Jedan od paradoksa kršćanstva, koji se na razne načine redovito ponavlja i preriče, jest da se taj glas najjasnije čuo s križa – *položem život svoj da ga opet uzmem*. Potpuni odjek (upotrijebimo opet alegoriju) jest u Uskrsu. Bog naime želi da svi ljudi imaju “dobit” od njegove pashalne žrtve na križu, da budu dionici njegova božanskog života (usp. LG 2).

U ovoj spoznaji rađa se mogućnost da spoznamo i cijenimo sve ono što je on učinio za nas. Iz te spoznaje možemo krenuti u ostvarenje svoga kršćanskog poziva u ovome svijetu. Svaki je kršćanin stoga *missionar*, onaj koji svjedoči Božju ljubav prema ljudima, na svakom mjestu i vremenu. Kršćaninov cjelokupni život jest svjedočenje evanđelja u svijetu u kojem živimo, među ljudima s kojima radimo. Iako su možda (tradicionalno i nominalno) mnogi od njih kršćani, kršćanstvo kako nam je Dobri pastir pokazao, svatko je dužan svjedočiti. Naime, u životu svih koji su kršćani, neovisno o tome kojim se zvanjem bave i što rade da osiguraju život, može se i mora vidjeti primjer pravoga kršćanskog života. Odgovoriti na poziv Dobroga pastira nije stoga samo dužnost svećenika ili redovnika, kako se to obično shvaća: često ovoj nedjelji osiromašujemo puno značenje svodeći je *samo* na *Dan duhovnih zvanja*. To je naravno uključeno, ali puno značenje je, kako smo vidjeli dosada, mnogo šire.

Stoga ova nedjelja u mistagoškom slijedu vazmenog otajstva koje se u vazmenom vremenu razvija stavlja naglasak na Crkvu: tema je *ekleziološka*, jedno stado i jedan pastir. To postaje još jasnije usporedimo li evanđelje ove liturgijske godine (B) s drugim dvjema liturgijskim godinama! Ono što je Spasitelj propovijedao još prije dvije tisuće godina, još je aktualno i izazovno, još odjekuje u srcima mnogih – ne samo onih koji su u

staležu duhovnih zvanja. Nemojmo zatvarati uši pred Kristovim pozivom pravdajući se da se to odnosi samo na svećenike i redovnike. Poziv se odnosi na svakoga od nas. Kao što kaže sveti Ivan u svojoj poslanici (drugo čitanje u Euharistiji današnje nedjelje): “*Ljubljeni: Gledajte koliko nam je ljubav darovao Otac: djeca se Božja zovemo, i jesmo.*”

PETA VAZMENA NEDJELJA
Evandjelje Iv 15, 1-8

Današnja nedjelja kao i sljedeće dvije vraćaju nas u dvoranu Posljednje večere na Isusovu Posljednju večeru s učenicima prije njegove muke i uskrsnuća. Riječi upućene apostolima imaju intenciju da ohrabre. Ne samo apostole, nego i sve one koji će povjerovati Riječi Kristovoj na propovijedanje apostola. Potrebno je kršćane svih vremena ohrabrivati da ustraju na putu prema vječnom Vazmu. Zašto? Pitanje koje se čini jednostavno, a i odgovor koji nam izgleda još jednostavniji: privlačnost “svjetskog”, iskušenja koja su prisutna u svijetu ne bi li nas sam Zli odvuкао s Kristova puta. Ova tvrdnja nije ništa nova: ipak privlačnost *svijeta* (ovdje se na svijet misli u Ivanovu smislu – kao ono što nas odvlači od Boga) uvijek je aktualna, raznim zadovoljstvima koja nam svijet pruža. Pritom nemojmo odmah i isključivo misliti samo na iskušenja na seksualnom području. Mnogo je širi popis kušnji – pogotovo danas kada je tehnološki napredak uznapredovao do svemirskih razina. Prije svega moramo paziti da ne skliznemo u glorificiranje tehnologije i tehničkih dostignuća koja osim onoga dobrog, donose i iskušenja o svemoći ljudskoj. Prisjetimo se samo medicinskih dostignuća – po svojoj su naravi dobra, ali kada se zaborave moralne i etičke granice, dolazi ljudska oholost. Tako mnogi upadaju u zamku oholosti gdje se *stavljaju namjesto Boga!*

Ponovimo, imati ugodan život koristeći se dobrima ovoga svijeta, *nije* protukršćanski. Problem nastaje kada podlegnemo iskušenjima: najveće je iskušenje da dobra ovoga svijeta i sav napredak kojem smo svjedoci *postaju jedina svrha života*. Teško je tomu se oduprijeti, “plivati protiv struje”, ali zato imamo milost Božju. Upravo to i je svrha Isusova poticajnoga govora: “*Ostanite u meni i ja u vama. Kao što loza ne može donijeti roda sama od sebe, ako ne oстане na trsu, tako ni vi ako ne ostanete u meni.*”

Biti jedno s Kristom. To je poziv i poruka današnje nedjelje, koja nas već dublje uvodi u otajstvo Crkve, započeto prošle nedjelje, a istodobno nas priprema za otajstvo svetkovine Duhova. Ne znači *jedno s Kristom* dan i noć “lizati” oltare (kako to naš puk zgodno iskaza). Biti jedno s Kristom znači otvoriti se njegovoj Riječi i njegovu Duhu, da bismo u njemu preko molitve nalazili snagu za svoj život. Živimo u svijetu u kojemu imamo svoj poziv: živjeti poziv na ljudski način, na kršćanski način jest pravi odgovor i *ostajanje u Kristu*. Najizvrsniji način jedinstva s Kristom ne može biti samo običaj – mi smo vjernici jer vjerujemo da Bog postoji. Potrebno je vjeru koja već postoji hraniti, njegovati, pustiti da raste, a ne je zatvoriti, inače će skliznuti u praznovjerje ili gore u *fanatizam*, koliko god nam se činilo da *ostajemo u Kristu!*

Svaku lozu na meni koja ne donosi roda on siječe, a svaku koja rod donosi čisti da više roda donese. Više roda kršćanin donosi kada je otvoren Duhu Božjem i Riječi Gospodnjoj: to je najizvrsniji način jedinstva s Kristom. Ostvaruje se u sakramentima. Euharistiji pogotovo. Ne slavimo sakramente iz »službene dužnosti«, tj. zapovijedi (često je ispovijed pod takvim vidom slavljena), nego iz želje da u svakom trenutku života budemo zajedno s Kristom.

ŠESTA VAZMENA NEDJELJA Evandjelje Iv 15, 9-17

I dalje ostajući u dvorani Posljednje večere, Krist upućuje apostole kako ostati *u njemu*, kako da *budu jedno* s njim. Riječi *Ostanite u mojoj ljubavi*, zvuče vjerojatno nestvarno i utopijski. Ne samo radi eventualnih napasti i kušnji koje kršćanin ima na životnom putu, već povrh svega radi naše “perspektive”: riječ *ljubav* naime toliko je korištena da je njezino pravo značenje potpuno zabačeno, nevidljivo. Na njemu su slojevi raznih dodataka tijekom stoljeća, koji su osiromašili izvorno značenje te riječi. A njom se najbolje i najjasnije opisuje i ocrta *Boga samoga*.

Ovo vam zapovijedam: da ljubite jedni druge. Slijed Isusovih uputa učenicima, koje su započele prošle nedjelje, a nastavljaju se u liturgijskom ciklusu do sedme vazmene nedjelje, sada jasno govori kako *mladice mogu ostati na trsu i više roda donositi*. Stvar je vrlo jednostavna: *ljubav, ljubiti Boga, ljubiti bližnjega*. Možemo reći da je ovdje na ivanovski teološki način izrečena zapovijed

ljubavi koju donose sinoptici (Mt 22, 37-39; Mk 12, 28-31; Lk 10, 25-28). Potrebno je stoga, kršćanima današnjice pogotovo, pokušavati osvjetlati pravi smisao pojma Ljubavi. *Budete li čuvali moje zapovijedi, ostat ćete u mojoj ljubavi.* Kršćanin ostaje u Kristu (tema prošle nedjelje) i njegovoj ljubavi (ova nedjelja) čuvajući zapovijedi. Naravno, sve se zapovijedi, čitav Dekalog, mogu svesti na *dvije zapovijedi ljubavi*. Čuvati zapovijedi bit će lakše ako se upozna stvarno njihovo značenje i smisao, i tu se vraćamo na početak: shvatiti pravu Ljubav, Bog je Ljubav.

To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna. Možemo povući alegoriju da su riječi koje je navijestila Riječ ono što nam preko sakramenata daje snagu da *radost zadržimo u sebi*, da ona *bude potpuna*. Životni izazovi koji su pred nama neće se samo tako povući, ali lakše će se čovjek suočavati s njima, i znati ih prihvaćati: kao što reče jedan stari pustinjaski otac *ne vjerujem u kreposti koje nisu kušane napastima.*

Ne izabraste vi mene, nego ja izabrah vas i postavih vas da idete i rod donosite i rod vaš da ostane. Izbor nije samo za tzv. "duhovna zvanja". Dočim smo kršćani, Bog nas je izabrao da svjedočimo evanđelje. U svakom je životnom pozivu stoga potrebno tražiti radost i svjedočiti ljubav. Ljubav prema Bogu na prvom mjestu, a potom i ljubav prema bližnjemu. Bližnjemu kojega možemo jasno konkretizirati: ukućanin – otac, majka, sin, kći. Prijatelji, rodbina, zaljubljeni... Možemo ovako nastaviti. Uostalom, sve ljude koje susrećemo na životnom putu možemo gledati kao bližnje. U susretu sa svima njima možemo donijeti rod Božje ljubavi, možemo svjedočiti Ljubav u kojoj smo pozvani ostati, ali iz koje moramo svojim životom u ovome svijetu donijeti *dobre plodove*.

UZAŠAŠĆE GOSPODINOVO

Evanđelje: Mk 16, 15-20

Teološki slijed u Vazmenom hodu od Uskrsa do Pedesetnice osim ovih dviju žarišnih točaka, sa svetkovinom Uzašašća ima i *treću, također teološko-kronološku sastavnicu vazmenog vremena.*

Izvršivši Očev spasenjski plan, Krist Gospodin proslavljenim se tijelom vraća u Trojstveno zajedništvo. Prije "povratka" (iako je uvijek s nama: *Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta*)

naložio je apostolima i njihovim nasljednicima naviještanje Radosne vijesti: ... *po svem svijetu propovijedajte Evanđelje svemu stvorenju...* Iz suvremene perspektive taj Gospodinov nalog učenicima čini se lagan – pogotovo u krajevima i društvima gdje je kršćanstvo tradicionalno ukorijenjeno dugi niz stoljeća (kao što je slučaj s našim narodom). Međutim, kršćanska poruka nije namijenjena jednom narodu, ili jednoj kulturi, nego svima – stoga je, prije svega, potreban napor da se učini dostupnom svima. A mnogi navjestitelji i mnogi kojima je naviješteno žive u doslovno *neprijateljskim* okruženjima (sjetimo se nedavnoga masovnog ubojstva koptskih kršćana!). Naviještaj Radosne vijesti nije stoga samo i jedino vezan uz pastire, nego i sve one koji povjeruju – svi prihvaćanjem Kristova nauka postaju *drugi Krist – kršćanin* – sjetimo se samo jasnih i nedvosmislenih riječi krsne liturgije: *U Krista ste se krstili, Krista ste obukli!* Time su obvezani naviještati evanđelje. To doduše ne znači, kako mnogi krivo shvaćaju – *tumačiti* – to je zadaća koju je Krist ostavio crkvenom učiteljstvu. Svaki kršćanin naviješta evanđelje kada ga provodi u život, kada ga živi. Stoga mnoge homilije na našim župama jesu / trebale bi biti, osim tumačenja evanđelja i poticaj vjernicima laicima da se živi to evanđelje, Radosna vijest.

Uzmemo li ovo u obzir, lako ćemo zaključiti da je Krist, možemo to slobodno reći, imao sve nas pred očima kada je apostolima ovo zapovjedio. Svima je nama dužnost svjedočiti svakidašnjim životom evanđelje. To je najbolji navještaj. To su već shvatili i crkveni oci, pa su slično opominjali svoje vjernike. Spomenimo kako je to lijepo iskazao sv. Grgur Nazijanski: *nama je bila čast i veliko ime: biti i zvati se kršćanima.* To je implementacija Radosne vijesti!

Uzašašće otvara vrata neba – pokazuje da Bog nije stran čovjeku, nego kao što je čovječstvo Kristovo sjedinjeno s Ocem u vječnosti, to čeka sve one koji životom navješćuju – kako je to i Krist činio! To je put, katkad dug i težak, ali zato imamo pomoć – već nam je Krist ostavio sebe u Euharistiji, a sada nas polako priprema i za dolazak Duha, što nas uvodi pomalo u slavlje Pedesetnice.

Dakle nakon Vazmenog trodnevlja, gdje nam je Krist ostavio sama sebe u Euharistiji, poniženog i proslavljenog u isti mah: *Kad se dragovoljno predao na muku; ... tvoje uskrsnuće slavimo...* te dao polog vjere i zalog naše nade, Uzašašćem nam pokazuje što nas čeka na kraju životnoga puta – *jedinstvo s Bogom.* Prije toga

potrebno je u snazi Duha – za što će nas pripremiti svetkovina Duhova – Pedesetnice hoditi ovim životnim putem. Upotrijebimo još alegorijskoga kazivanja pa recimo da ispunjavamo Kristovu zapovijed kada živimo evanđelje u konkretnom životu. Kada se molimo, i mi otvaramo sebi put za *naše uzašašće* sjedinjujući se s Njim i Ocem i Duhom svetim u vječnosti.

SEDMA VAZMENA NEDJELJA

Evanđelje: Iv 17, 11-9

123

U slijedu nedjelja koje nas tematski “pripremaju” za svetkovinu Pedesetnice, nakon *Dobroga Pastira, trsa i loze te zapovijedi ljubavi*, dolazimo do teme jedinstva Crkve. Tekst evanđelja današnje nedjelje iz naše perspektive možda bi više odgovarao molitvi za jedinstvo kršćana. Ipak u rečenom tematskom slijedu, ekleziologija sve više izbija u prvi plan i sve više nas u uvodi u otajstvo Crkve, koja se ima *roditi* na Duhove. Teme koje se tiču izravno Crkve, i njezine *ovisnosti* o samome Kristu ovdje su u prvome planu.

Kristova molitva nije molitva o ovozemaljskom uređenju Crkve kao institucije. On ju je utemeljio na apostolima i postavio jasnu hijerarhiju koja se na samim apostolima i utemeljuje (usp. prvo čitanje današnja liturgije). Ipak hijerarhija nije svrha samoj sebi, nego je jamac prenošenja istine vjere: evanđeljem (Pismom) i Tradicijom. Svjedočenje i tumačenje stoga je pridržano apostolima i njihovim nasljednicima, a načini toga prenošenja mogu varirati. I, nažalost, činjenica je da su često bili uzrokom neslaganja i sukoba pa i podjela među kršćanima. Stoga, Isusova prošnja *da svi budu jedno* u prvom se redu odnosi na jedinstvo u vjeri, i slavlju sakramenata, koje onda samo od sebe ima za rezultat i, nazovimo ga tako, “izvanjsko strukturalno jedinstvo” crkava.

Da svi budu jedno – teološko – liturgijski je lako protumačiti u Vazmenom kontekstu evanđeoskih perikopa: Euharistija je sakrament jedinstva: “*Tko blaguje moje tijelo i pije krv moju, ostaje u meni i ja u njemu.*” Euharistija učvršćuje *ljubav među kršćanima* (šesta vazmena nedjelja) i ucjepljuje nas *kao mladice na trs* (peta vazmena nedjelja). Molitvu za jedinstvo valja gledati onda u tome slijedu: jedinstvo nije strukturalno nego prije svega sakramentalno.

Zaziv da svi budu jedno, primjenjiv je na nas: Jedinstvo je Crkve narušeno ne samo tzv. velikom shizmom ili raskolima, nego za nas osobno uvijek kada se sami isključimo iz zajedništva Crkve grijehom, a potom se *ne želimo ili ne znamo vratiti*. Isusova molitva tada se izvrsno može primijeniti na sve one koji lutaju, koji griješe. Grešnika je potrebno vratiti u jedinstvo Crkve. Ovdje je opet euharistijski moment u prvom planu, jer *krv Kristova proljeva se na otpuštenje grijeha*. Unatoč slabostima, euharistijski stol i sva sakramentalna slavlja nadilaze naše slabosti. I na svakom euharistijskom slavlju imamo *alegoriju* silaska Duha Svetoga koji *posvećuje i okuplja Crkvu: ... po svome Sinu, Gospodinu našem Isusu Kristu, djelotvornom snagom Duha Svetoga svemu daješ život i sve posvećuješ i neprestano okupljaš svoj narod da od istoka sunčanog do zapada prinosi čistu žrtvu imenu tvome...* (Iz treće Euharistijske molitve).

Kao svojevrsna priprema za svetkovinu Duhova poruka je ove nedjelje u susljednosti s ostalima da se u euharistiji *utemeljuje i učvršćuje (hrani) vjera u uskrsnuloga, gradi se jedinstvo Crkve*. Nije dovoljna samo *pobožnost* Euharistiji, potrebno je i njezino *blagovanje u slavlju*. Ne samo kao izvršavanje izvanjske zakonske zapovijedi, ili propisa. Potrebno je radi našega rasta u vjeri, i uvijek novoga shvaćanja, da smo članovi Kristova tijela, Crkve.

PEDESETNICA – DUHOVI

Evandjelje: Iv 15, 26 – 27; 16, 12-15

U Vazmenom hodu kroz sedam tjedana došli smo do svetkovine Pedesetnice, koju će mnogi “kolokvijalno” nazvati i “Rođendan Crkve”. Od Uskrsnuća preko uvoda u poslanje Isusovih učenika do uspostave njegova mističnoga tijela na ovome svijetu – *Crkve!* Vazmeni hod koji je započeo, u širem kontekstu još na Pepelnicu, vrhunac doživio u Vazmenom Trodnevlju, sada se spominje svoje aktualizacije u svijetu. Nije gotov, nego uvijek iznova godišnjim ciklusima Crkva Kristova samu sebe podsjeća koje joj je primarno poslanje: svjedočiti Radosnu vijest koja je potvrđena Uskrsom. Da bi to mogla, potrebna joj je ne samo izvanjska organizacija, nego Kristova pomoć – *Kristov Branitelj*, koji će sve one koji povjeruju, *uvoditi u Istinu*.

Crkva koliko god imala orise ljudskih struktura i bila ljudska organizacija, ipak izvorni poticaj i “životni dah” dobila je,

ali uvijek dobiva od Duha Svetoga. Duh je jamac što će ta Istina Uskrsa i evanđelja uvijek ostati “nepokvarena”, uvijek iznova “svježa” za sve ljude svih vremena koji čuju Radosnu vijest.

Istina je pojam koji mnogi traže, na različite načine u mnogim sustavima filozofije i religijama. Mnogi tvrde da je posjeduju ili da poznaju put k istini i temeljnim pitanjima ljudskoga bića. Za razliku od mnogih drugih, kršćani vjeruju i u Duhu Svetom možemo reći da *znaju* da je Istina samo jedna – Onaj koji se sam objavio kao *Put, Istina i Život*. A spoznati Istinu možemo samo u Duhu: jer sam Krist kaže *Duh Istine - upućivat će vas u svu Istinu*.

On će mene proslavljati! Kristovo obećanje koje potvrđuje da svi koji prionu uz Evanđelje i trude se živjeti ga, svojim životom *slave Bog u svojem tijelu* kako veli i Pavao. Duh je Sveti snaga koja kršćaninu daje polet za život i evanđelje.

Doduše, možda, više nego prije, danas je *Istina* izvrgnuta, ne samo kako ćemo čuti od mnogih svećenika, “ruglu”, nego *nijekanju* i *podcjenjivanju*. Potrebno je Istinu braniti – stoga imamo i Duha koji će u nekim kršćanima manifestirati i kao *Duh Branitelj*. Zapravo, u svakome bi trebao – potrebno je samo živjeti kršćanstvo i biti *svjestan svojih krsnih obećanja!* Tako se nakon što smo postali kršćani i bivamo kršćanina, bivamo dio *Crkve, mističnog tijela Kristova*. To je svjedočenje po riječi Isusovoj: “*I vi ćete svjedočiti jer ste od početka sa mnom.*”

Biti dio Crkve – tj. biti kršćanin, ne znači uljuljati se u svoje običaje kojima izričemo dio svoga identiteta za veće svetkovine. Biti kršćanin, dio, ud Crkve, znači uvijek biti otvoren poticajima Duha, oslušivanju Duha i življenju po Duhu Kristovu. Znači upravo ispunjenje Kristove riječi *I vi ćete svjedočiti jer ste od početka sa mnom*. Ostati uz Krista i kada padnemo – Branitelj nam pomaže podići se. Ostati uz Krista i kada je teško, Branitelj nam pomaže odoljeti napastima. Ostati uz Krista svakodnevno, ne samo nedjeljom, to je svjedočenje onih koji su od *početka s Kristom* koji su Crkva Kristova.